

Hanneke Kroonenberg (Foto: Dirk Kome).

Familefonds voor gemene rekening afgeschaft

Nieuw wetsvoorstel mogelijk
Prinsjesdag ingediend

Door: Hanneke Kroonenberg

01-05-2023

Fiscaliteit

Heeft u een familiefonds in de vorm van een OFGR? Deze wordt afgeschaft, maar er komt wel overgangsrecht. Wat dit inhoudt en wat het betekent legt Hanneke Kroonenberg uit in deze blog. Zij is Hoofd Kenniscentrum bij Van Lanschot.

In het voorjaar van 2021 diende de staatssecretaris van Financiën een wetsvoorstel ter consultatie in voor de afschaffing van het open fonds voor gemene rekening (OFGR) zonder dat er sprake was van overgangsrecht. Van Lanschot heeft in het belang van haar relaties direct gebruikgemaakt van deze consultatiemogelijkheid. Door de vele reacties heeft de staatssecretaris het voorstel toen ingetrokken. Op 8 maart 2023 is er een nieuw concept-wetsvoorstel gepubliceerd voor [internetconsultatie](#). In dit nieuwe voorstel is wél sprake van een overgangsfaciliteit.

Heeft u een familiefonds in de vorm van een OFGR? In deze blog leest u hoe de huidige OFGR-regels zijn en wat dit nieuwe wetsvoorstel voor u betekent. Heeft uw familiefonds de VBI-status? Lees dan ook mijn blog '[Belegt u in een familie-VBI? Let op: de belastingvrijstelling vervalt](#)'.

Afschaffing OFGR voor familiefondsen

Een OFGR is in principe belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). Als u voor 5% of meer deelneemt in zo'n OFGR, dan wordt u voor de inkomstenbelasting belast in box 2 voor de inkomsten uit de participatie. U kunt het vergelijken met een aandeel in een BV of NV. Heeft u minder dan 5%? Dan wordt u belast in box 3 voor de waarde van de participatie.

Het OFGR wordt door vermogende ondernemers gebruikt om de zichtbaarheid van hun vermogen voor de buitenwereld te beperken. Een OFGR hoeft zich namelijk niet in te schrijven in het Handelsregister en hoeft dus ook geen cijfers te publiceren. Daarnaast wordt het OFGR gebruikt om vermogen van box 3 naar box 2 te brengen, beter bekend onder de term 'box hoppen'.

Beide vormen worden ook wel familiefondsen genoemd. De regering vindt deze toepassingen van een OFGR onwenselijk en wil het gebruik van het OFGR voor familiefondsen daarom beperken. Alleen beleggingsfondsen die onder toezicht staan van de AFM kunnen dan nog als OFGR worden aangemerkt. Alle andere FGR-en zijn fiscaal transparant. Een participant geeft dan in zijn belastingaangifte een evenredig deel van de bezittingen en schulden van het fonds aan.

Al bestaande OFGR-en worden ook getroffen door de maatregel. Er komt namelijk geen respecterende werking. Per 1 januari 2024 worden deze familiefondsen fiscaal transparant. Bent u deelnemer in een familie-OFGR? Dan moet u met de Belastingdienst afrekenen voor de vennootschapsbelasting en voor de inkomstenbelasting in box 2 (de aanmerkelijk belang-heffing). Om dit te voorkomen komt er een overgangsfaciliteit. U heeft daarbij de mogelijkheid om uw bestaande participatie in het OFGR zonder fiscale consequenties in te brengen in een BV of NV.

Zo ziet de overgangsfaciliteit eruit

Als u in privé-participaties in een OFGR heeft, kunt u deze in 2024 overdragen aan een bestaande of nieuw opgerichte BV. U krijgt daar aandelen in de BV voor terug, die dezelfde waarde hebben als de ingebrachte participaties van het OFGR. Dit omruilen van uw participaties in het OFGR voor aandelen in de BV heet een aandelenfusie. Deze omruil kan belastingvrij.

Een voorbeeld:

Stel u heeft een 50%-participatie in een OFGR, met een waarde van € 1 miljoen. U heeft bij de oprichting van het fonds in het verleden € 750.000 ingebracht (uw verkrijgingsprijs). U krijgt nu aandelen in de BV terug met een waarde van € 1 miljoen. Zonder de overgangsfaciliteit zou u in box 2 moeten afrekenen over € 250.000. Met gebruik van de aandelenfusie schuift u die afrekening door naar de toekomst. Uw verkrijgingsprijs voor de aandelen in de BV blijft namelijk € 750.000 in plaats van € 1 miljoen.

Als er in het OFGR stille reserves (het verschil tussen de werkelijke waarde en de fiscale boekwaarde) zitten, rust daar nog een vennootschapsbelasting-claim op. Met het fiscaal transparant worden van het fonds per 1 januari 2024, moet dan ook deze claim betaald worden. Ook hier geldt dat deze fiscale claim doorgeschoven wordt naar de toekomst. De BV mag namelijk de fiscale boekwaardes overnemen die het OFGR hanteerde.

Zit er onroerend goed in uw OFGR? Dan zou de overdracht van de participaties naar de BV leiden tot heffing van overdrachtsbelasting (momenteel 10,4%). Ook hiervoor geldt voor 2024 een vrijstelling. Voorwaarde is wel dat u de aandelen in de BV drie jaar lang moet aanhouden. Overweegt u, vooruitlopend op het overgangsrecht, om uw onroerend goed nog dit jaar in een OFGR in te brengen? Let dan op de mogelijke consequenties voor de overdrachtsbelasting. De Hoge Raad heeft namelijk onlangs een **belangrijke uitspraak** gedaan in een zaak waarin het economisch eigendom van onroerend goed ingebracht werd in een FGR met een stichting als beheerder/bewaarder.

Als u niet aan de voorwaarden voor de overgangsfaciliteiten kunt voldoen, zult u moeten afrekenen voor de eventuele vennootschapsbelasting en de box 2-heffing. Daarvoor geldt dat u deze belastingclaim renteloos gedurende tien jaar gelijkmatig kunt aflossen. U moet wel zekerheid stellen, dit kan door bijvoorbeeld een bankgarantie of hypotheekrecht.

Familiefonds onder toezicht AFM

Beleggingsfondsen die onder toezicht van de AFM vallen, mogen wel als OFGR-vorm worden gegeven en desgewenst ook de VBI-status aanvragen. In theorie kunnen familiefondsen hun structuur zo wijzigen dat zij hiervoor in aanmerking kunnen komen. In de praktijk zullen de voorwaarden voor de meeste familiefondsen te belastend zijn.

Hoe nu verder?

De internetconsultatie van dit nieuwe wetsvoorstel liep tot 5 april 2023. Het definitieve wetsvoorstel zal waarschijnlijk op Prinsjesdag worden ingediend. De bedoeling is dat de aangekondigde wijzigingen ingaan op 1 januari 2024. Vervolgens heeft u het hele kalenderjaar 2024 de tijd om te besluiten wat u gaat doen met uw OFGR.

Geschreven naar de stand van zaken op 26 april 2023.